

Toename geïntegreerde teelt in alstroemeria

We zien de laatste jaren een toename van de geïntegreerde bestrijding van ziekten en plagen in alstroemeria. Spint, luis en trips zijn steeds moeilijker chemisch te bestrijden met de gangbare middelen.

Spintbestrijding

Op de bedrijven die chemisch ingrijpen zie je dat er ieder jaar meer bespuitingen nodig zijn om het gewas vrij van spint te houden, mede doordat er enige vorm van resistentie tegen de middelen is opgebouwd. De kosten voor de chemische spintbestrijding zijn al gauw veel hoger dan de kosten bij het inzetten van spintroofmijten. Ook dit seizoen is de geïntegreerde spintbestrijding met inzet van phytoseiulus en swirskii zeer goed verlopen.

Luisbestrijding

Ook luis is in alstroemeria een steeds lastiger te bestrijden plaag. We zien dat gedurende het gehele jaar ook steeds meer bespuitingen nodig zijn om de plaag onder controle te houden. Door de inzet van de sluipwespen *A. ervi* en *A. colemani* is het dit seizoen vrijwel zonder chemische correcties gelukt om de luis onder de knie te houden.

Tripsbestrijding

Trips is een insect die nauwelijks tot directe schade in het gewas leidt, maar indirect door het overbrengen van diverse virussen wel degelijk heel veel schade kan veroorzaken. De trips wordt bestreden door de roofmijt *A. cucumeris* en ook door de tegen spint ingezette *A. swirskii*. Pas na week 30 zagen we door invlieg de trips ineens sterk toenemen, op enkele bedrijven is een chemische correctie toegepast. De laatste zakjes zijn rond week 32 ingehangen.

Kees Kouwenhoven, Brinkman Agro BV

Het Nieuwe Telen alstroemeria

Komende periode wordt het spannend of met de helft van de energie het vocht onder controle blijft in de Alstroemeriaproef. Zoals in de vorige nieuwsbrief is beschreven, is deze proef bij Wageningen UR Glastuinbouw in april van start gegaan. In het kort is het doel van deze proef om energie te besparen zonder dat dit ten koste gaat van productie en kwaliteit.

Er worden verschillende nieuwe technieken en inzichten gecombineerd. Dit zijn temperatuurintegratie, een dubbel scherm en ontvochtiging met zo min mogelijk minimumbuis. Dit gebeurt door het aanzuigen en onderin het gewas blazen van buitenlucht, welke met een warmtewisselaar is opgewarmd tot kasluchttemperatuur. Hierdoor kan RV setpoint voor ventilatie en verwarming omlaag, waardoor energie kan worden bespaard.

In augustus is de ontvochtiging een enkele keer aangeweest in de nacht, omdat het vochtdeficit onder de 1,9 kwam. Bij 18°C is dit vergelijkbaar met een RV van 87%. Nadat de buitenlucht ingeblazen werd, ging het vochtdeficit weer omhoog naar 2,1. Het is nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden. De verschillen tussen de referentiekas en de kas waar de energiebesparende maatregelen worden toegepast, ontstaan komende periode pas nu de temperaturen lager en de luchtvochtigheid hoger wordt.

Dit onderzoek is gefinancierd door Productschap Tuinbouw en Ministerie van LNV in het kader van Kas als Energiebron.

Caroline Labrie, Wageningen UR Glastuinbouw

Welke bosautomaat?

Op dit moment zijn er twee bosautomaten die speciaal voor alstroemeria gebouwd zijn of met enkele specificaties geschikt zijn voor alstroemeria's. Iedereen was waarschijnlijk al bekend met de sorteerder van Havatec. De andere fabrikant (Bercomex) claimt dat hun machine op een goede manier de geogste alstroemeria kan verenken en sorteren.

De sorteerder van Havatec

De prijs van beide apparaten zijn niet misselijk: respectievelijk ruim €300.000 en €400.000. Maar door de te verwachten arbeidsbesparing moet een groot deel van de kostprijs van een dergelijke machine terug te verdienen zijn. Het laatste stuk moet wel komen van een betrouwbaardere sortering en daardoor een iets hogere veilingprijs. Verdere ontwikkelingen volgen we op de voet.

De sorteerder van Bercomex

Hortifair

Van 13 tot en met 16 oktober 2009 vindt de Hortifair weer plaats. Niet alleen vakgenoten bezoeken deze beurs, maar ook consumenten.

Met dit in het achterhoofd is het misschien een goed idee om een zo groot mogelijke inzending te krijgen als alstroemeria telers. Het is een investering in tijd, want de vijftien takken per vaas zijn de kosten niet, die een goede en kleurrijke promotie van de alstroemeria geeft. Kijk voor meer informatie en formulieren op www.hortifair.nl/quality en klik door op het deelnemersformulier. Let op de sluitingsdatum voor inschrijving. Deze is al op 2 oktober aanstaande.

Alstroemeria Verrast

In de laatste vergadering van de promotiecommissie Alstroemeria Verrast zijn de plannen voor het komende seizoen besproken. De focus ligt op Frankrijk en Rusland.

In Frankrijk worden er promotiepakketten verstrekt via een aantal groothandelaren met veel klanten. Bloemisten krijgen op het moment dat ze een aantal bossen alstroemeria afnemen bij de groothandel zo'n promotiepakket mee. Deze bestaat onder andere uit posters voor in de winkel en 3D-kaarten om aan consumenten uit te delen.

Ook de samenwerking met exporteurs heeft dit jaar weer doorgang. Afgelopen jaar is er met diverse exporteurs samengewerkt om de alstroemeria meer op de voorgrond te krijgen. Door alle betrokken bedrijven is dit als positief ervaren. Binnenkort komt er weer een nieuwsbrief van alstroemeria Verrast en daar kunt u dan uitgebreid in lezen wat er allemaal gedaan wordt. Alleen promotie maken kunnen we niet, dus we moeten het samen doen!

Veilingomzet

De veilingomzet tot en met week 35 is negatief ten opzichte van 2008. Deze daling komt vooral door de snijbloemen. Totaal snijbloemen aanvoer heeft een daling van 3,5% en een prijsdaling van 17%.

Kamerplanten doen het met een aanvoerstijging van ruim 3% en een prijsdaling van 2,5% dan redelijk. Terwijl de tuinplanten het met een aanvoerdaling van bijna 2% en een prijsstijging van 13% het buitengewoon goed doen. Het lijkt dan dat

Alstroemeria het met een gelijkblijvende prijs redelijk doet, echter daar hoort dan wel een aanvoerdaling van bijna 14% bij. Een ieder weet het beste hoe het met zijn eigen productie en omzet is ten opzicht van vorig jaar, maar hoopgevend zijn de veiling getallen niet.

Knelpunten gewasbescherming alstroemeria

De knelpunten in de bestrijding van slakken en aaltjes zijn merkbaar in de praktijk.

Slakken

In de periode dat slakken echt een probleem zijn in de teelt (najaar en winter) is er eigenlijk geen effectief legaal slakkenmiddel meer toegelaten dat kan worden gestrooid. Ferramol van Ecostyle, een product op basis van ferrosulfaat, heeft een algemene toelating, maar een beperkte vochtbestendigheid. In het gebruik is deze slakkenkorrel duurder dan Metaldehyde. Ervaringen zijn echter matig. Veel bedrijven hebben eind augustus nog een bestrijding met metaldehydekorrels (Brabant,

Caragaol) uitgevoerd maar vanaf nu kan er niets meer gedaan worden. Het enige alternatief is een bestrijding met slakkenparasitaire aaltjes; *Phasmarhabditis her-*

maphrodita. De aaltjes verrichten hun werk door een naaktslak, via een ademhalingsopening onder de mantel, binnen te dringen en zich daarin te vermeerderen. Hierbij is de bacterie *Moraxella osloensis* betrokken. Een aangetaste naaktslak is te herkennen aan de opgezette mantel. Zo'n naaktslak stopt met vraat, waarna de dood volgt.

Qua toepassing zijn er echter nog wel beperkingen. Met een druppelsysteem kunnen de aaltjes niet bij de slakken gebracht worden, omdat de verdeling dan onvoldoende is. Dan is de keuze om het te spuiten op de grond, maar de grond moet dan enigszins vochtig zijn. Als de aaltjes uitdrogen wordt de werking minder goed. De toepassing moet bij bewolkt weer gebeuren en bij voorkeur 's avonds als meer slakken actief zijn. Met een regenleiding is de verdeling beter en het voordeel is dat dan ook meer vocht kan worden ingebracht. Er mag geen kunstmest worden meebelegend. Voordeel van de slakkenparasitaire aaltjes is dat ook slakken ondergronds gedood worden.

Meer onderzoek is echter nodig om precies te weten welke methode het beste is en welke resultaten behaald kunnen worden. Nu is hiervan te weinig bekend.

Aaltjes

Aaltjes kunnen tijdens de teelt niet meer bestreden worden, hiervoor zijn geen middelen meer toegelaten. Middelen zoals Mocap en Vydate (vloeibare formulering komt ook weer terug op de

markt) zijn alleen toegelaten als deze vooraf aan een nieuwe teelt door de grond worden gewerkt. In de praktijk is het juist belangrijk om tijdens de teelt aaltjes te kunnen bestrijden. Mogelijk levert het onderzoek in Horst nieuwe gezichtspunten op. Syngenta heeft voor het middel

Nemathorin al enkele jaren toelating in de aardappels en buiten-teelt van lelies. Het middel met de werkzame stof fosthiazaat is ook in granulaatvorm en dus potentieel geschikt voor een teelt als alstroemeria. De toelating is echter nog niet rond.

Gezond uitgangsmateriaal en een schone grond zijn eerste vereisten om zo lang mogelijk aaltjesvrij te blijven. Voor telers met bestaande gewassen met aaltjesproblemen biedt de teelt op substraat een uitweg om het probleem het hoofd te bieden. Biologische bestrijders zijn natuurlijke vijanden van de aaltjes. Een biologische bestrijder met toekomst is *Pasteuria penetrans*. Deze bacterie kent veel types. Dit is belangrijk, omdat een type misschien goed werkt tegen *Meloidogyne*-aaltjes. Onderzocht moet nog worden in hoeverre *Pratylenchus*-soorten ook goed bestreden kunnen worden.

Ondanks dat wereldwijd veel onderzoek plaatsvindt, is er verrassend genoeg nog geen toelating van dit middel voor de Nederlandse (Europese) markt. Dat had te maken met de onmacht om deze bacterie op grote schaal te produceren en toelating werd daarom niet aangevraagd. Daar is nu verandering in gekomen. Na intensief speurwerk is de bacterie aangetroffen in een golfbaan bij de zuiderburen. Op dit moment wordt gezocht naar financiering om de potentie van deze stam te onderzoeken.

Hygiëne

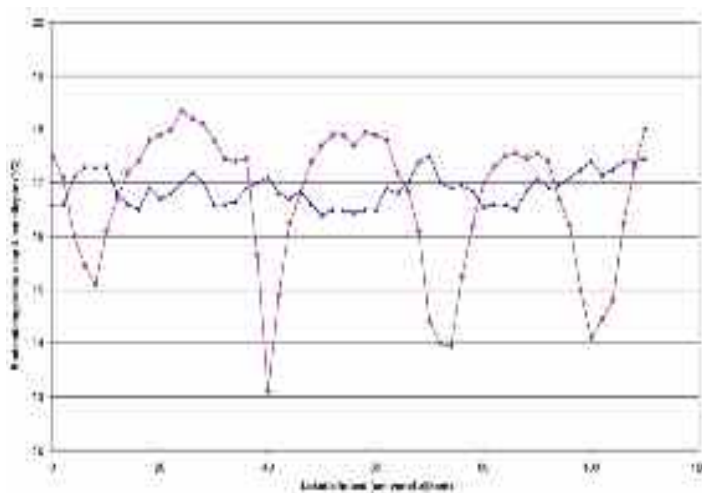
Voor beide plagen geldt dat hygiëne op en langs het bedrijf heel belangrijk is om te voorkomen dat nieuwe aangeplante vakken weer snel zijn aangetast. Ontsmetten van het uitgangswater bijvoorbeeld, kan er ook voor zorgen dat slakkeneieren uit het bassin of sloot, niet de kas in kunnen komen bij beregening. Wellicht dat ook hier eens aan gedacht kan worden. Gewasresten kunnen een bron van slakken zijn; des te minder voedsel in de kas, des te minder slakken. Maai de kanten langs de buitengevel ook geregeld en strooi slakkenkorrels langs de buitengevel (van 1 september tot 1 maart is ook hier echter geen toelating meer voor).

Marco de Groot, Kairos Tuinbouwadvies

Energie besparen op bodemkoeling

Momenteel loopt bij Wageningen UR Glastuinbouw een onderzoek naar het besparen van energie op bodemkoeling in freesia. Ook het verbeteren van de uniformiteit van de knopinductie is hierin van belang. In de eerste fase van het onderzoek zijn 3 concepten doorberekend op energieverbruik en rentabiliteit; het verdubbelen van het aantal koel-slangen, vergroting van de diameter van de koel-slangen en teelt op een ondiepere teeltlaag.

Het eerste concept kwam als meest rendabel naar voren. Door de vergroting van het koude-uitwisselende oppervlak hoeft het koelwater minder ver te worden teruggekoeld om eenzelfde bodemtemperatuur te bereiken. Hierdoor kost de bodemkoeling- en verwarming 16-27% minder energie. Bijkomend voordeel van een verdubbeling van het aantal slangen is een verbetering van de uniformiteit van de bodemtemperatuur. Voor freesia biedt dit potentie voor meerproductie.

De jaarlijkse afschrijving en onderhoud van de meerinvestering in acht in plaats van 4 slangen bedraagt 0,56/m², waar in freesia een jaarlijkse energiebesparing van 1,6-3,7 kWh/m² jaar-1 tegenover staat (bodemtemperatuur 15-17°C). Afhankelijk van de elektraprijs is een kleine meerproductie dus noodzakelijk om de meerinvestering terug te verdienen. Deze meerproductie is te verwachten vanuit een verbetering van de uniformiteit van de knopontwikkeling en daarmee voor freesia een kortere teeltduur. Voor alstroemeria kan dit een betere beheersing van de bloei-inductie betekenen.

In een kasproef met freesia wordt het systeem uitgetest. Bij de hoge buitentemperaturen van boven de 30°C deze zomer, bleek al dat met 8 koel-slangen met een koelwatertemperatuur van minimaal 9°C de bodemtemperatuur beter op de streefwaarde kan worden houden dan met 4 koel-slangen met een koelwatertemperatuur van minimaal 6°C. Door verdubbeling van het aantal slangen is in deze weken dus met minder energie de gewenste bodemtemperatuur beter gerealiseerd. In onderstaande figuur is te zien hoe de temperatuurverdeling is in een bed met 4 en een bed met 8 slangen. Beide bedden zijn afgedekt met styromull. De resultaten van het effect op het gewas worden medio november verwacht. Dit onderzoek is gefinancierd door Productschap Tuinbouw en Ministerie van LNV in het kader van Kas als Energiebron.

Caroline Labrie, Wageningen UR Glastuinbouw

Gewasbeschermingsperikelen

Er zijn collega's die beboet zijn voor het te vaak gebruiken van een bepaald toegelaten middel in hun teelt. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat men het gebruiksvoorschrift goed moet lezen en opvolgen.

In het gebruiksvoorschrift staat onder andere hoe vaak en in welke periode het desbetreffende middel gebruikt mag worden. Goed lezen en op de juiste manier registreren is noodzakelijk om problemen met de controlerende instanties te voorkomen.

Johan Muusers, gewasmanager Alstroemeria

Gasrijzen

Niet te verklaren, zo kun je de ontwikkeling van de gasprijzen omschrijven. Zat er tussen de jaren 2010-2011 en 2012 in de afgelopen maanden circa 2 à 3 eurocent prijsverschil, dit is nu opgelopen tot 4 à 5 cent. Het grote voordeel is dat de prijs voor 2010 nu de 14 eurocent heeft bereikt. Ook de mensen die voor dit jaar geen gas vastgelegd hebben blijken de juiste keuze gemaakt te hebben, periodiek kopen ze gas voor nog geen 8 eurocent. Voor de mensen die al gas gekocht hebben voor een hogere prijs is de prijsdaling natuurlijk zuur, als je nog niet gekocht hebt is het dus onmogelijk om een juist advies te geven.

Johan Muusers, gewasmanager Alstroemeria

Gasmeter

De NMA heeft na bezwaren uit de energiesector het besluit rond het stuur-sig-naal gas aangescherpt. De energiesector - netbeheerders en producenten - dienden dit voorjaar een bezwaar in dat er geen dwangmiddel is richting afnemers om het stuur-sig-naal aan te leggen. De NMA heeft het bezwaar overgenomen.

De NMA heeft besloten dat een afnemer binnen 6 weken wordt afgesloten van het gasnet als het stuur-sig-naal na een waarschuwing door de netbeheerder niet is aangelegd. Dit geldt voor gebruikers met een afname van meer dan 1.000.000 m³ gas. Indien u hier vragen over heeft, kunt u de berichtgeving op de site van LTO Glaskracht nalezen of contact opnemen met Rob van der Valk van LTO Glaskracht.

Johan Muusers, gewasmanager Alstroemeria

Colofon

Uitgave van de landelijke commissie Freesia van LTO Groeiservice.

Redactie-adres

Postbus 183, 2665 ZK Bleiswijk
T (070) 307 50 50
F (070) 307 50 51
E j.muusers@groeiservice.nl

Redactie

Johan Muusers

Advertenties

Martijn Haas (Sierteeltnet)
M 06-3476 7068
E-mail: martijn@sierteeltnet.nl

Vrijwaring

LTO Groeiservice en de auteurs verklaren dat deze nieuwsbrief op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen LTO Groeiservice en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Zij aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Gebruikers van deze nieuwsbrief wordt met nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaringen en de te gebruiken informatie te controleren.

Het gewaslidmaatschap loopt per kalenderjaar en kan uitsluitend schriftelijk worden beëindigd.